

Okrugli stol
Važnost kohezijske politike EU za razvoj u Hrvatskoj

**Utjecaj kohezijske politike i nacionalnog
okruženja na regionalni razvoj Republike Hrvatske**

Sanja Maleković, IRMO
Zagreb, 31. siječanj, 2018.

Značaj kohezijske politike (KP) za regionalnu politiku RH

izuzetno snažan utjecaj na razvoj regionalne politike RH -
iako, značaj utjecaja dugo nije bio prepoznat od strane ključnih aktera

- Neminovna posljedica **niske razine razvijenost naše regionalne politike u trenutku pristupanja**

Ključni značaj pred pristupnih instrumenata (PPI)

- Stvaranje neophodnog **institucionalnog i zakonodavnog okvira**, prvi poticaj za razvoj politike uz neophodnu tehničku pomoć za realizaciju niza projekata.
 - Zakon o regionalnom razvoju RH, 2014
 - Strategija RR RH 2017
 - Institucije
- Važan poticaj **smanjivanju regionalnih nejednakosti** (Metodologija za ocjenjivanje razine razvijenosti JLPS i dr.)

Ključni pozitivni utjecaji na središnjoj razini (1)

- **Podizanje svijesti aktera** na svim razinama i **jačanje administrativnih kapaciteta**

Početni doprinos koordinaciji politike – veliki izazov i dalje!

- Utjecaj na **uvođenje ključnih načela KP** – put od „nametnutog/obligatornog” do poželjnog i usvojene stalne prakse
 - **Strateško planiranje** – utjecaj i na druge javne politike, novi Zakon o strateškom planiranju (drugačije promišljanje razvoja s aspekta dugoročnosti)
 - **Partnerstvo**
 - **Praćenje i vrednovanje** (Pravilnik MRRFEU, 2015)
- **ŠIRENJE NOVOG ZNANJA I ISKUSTVA** - kako kontinuirano unapređivati politiku, postići uravnotežen razvoj, povezivati se, poticati projekte sa značajnim i dugoročnijim razvojnim učincima....

Unatoč ključnoj ulozi PPI u jačanju kapaciteta za provedbu regionalne politike, dužna pažnja nije bila posvećena razvoju politike

....Ključni pozitivni utjecaji na središnjoj razini (2)

- **Pokrenut značajan investicijski ciklus** u odnosu na pred pristupno razdoblje
 - Izuzetan poticaj ulaganjima u vodno gospodarstvo, gospodarenje otpadom, I & R, MSP, digitalno društvo, urbani razvoj, energetska učinkovitost, željeznička infr. i dr.
 - konačno vidljiv **neophodan pomak od domaćih investicijskih prioriteta** (ceste, komunalna infrastruktura...) →
 - snažna podrška unapređenju **gospodarske konkurentnosti**

U CJELINI, NEUPITNO SNAŽAN UTJECAJ NA KVALITETU VLADAVINE NA SVIM RAZINAMA →

- **podizanje odgovornosti i „vlasništva“** ključnih aktera u odnosu na planirane i ostvarene rezultate

Osnovni utjecaji kohezijske politike na županijskoj i lokalnoj razini

SNAŽNIJE FINANCIRANJE KROZ PPI I ESIF TE PROCES *POLICY* UČENJA OMOGUĆILI:

- Ključni poticaj i osnova za **proces izgradnje institucija** - RRA
- **Jačanje koordinacije i usvajanje znanja** za pripremu i provedbu projekata.
Iako - strateški kapaciteti još uvijek upitni !!
- **Novi razvojni koncepti, teme i instrumenti** (integrirana održiva urbana vladavine, ITU, razvojne teme fokusirane na pametan, uključiv i održiv razvoj)
- **snažan poticaj povezivanju aktera** i pripremi zajedničkih projekata
- **Novi oblici vladavine i suradnje** (inkluzivni, transparentni, participativni, kapital „odnosa“)

OSNAŽIVANJE LOKALNE I REGIONALNE RAZINE

Istovremeno – vrlo naglašeni izazovi!

- Zahtjevne i predimenzionirane administrativne **procedure provedbe** – **izuzetan administrativni teret** za sve involvirane – posljedica naglašeno centraliziranog pristupa u provedbi politike
- **Postizanje komplementarnosti/sinergije** mjera različitih sektora
- **Kapaciteti za apsorpciju** na lokalnoj razini još uvijek nedostatni, kao i oni za kompleksne velike projekte na svim razinama
- **Izostanak sustavnog vrednovanja** vezanih razvojnih politika
(„*radimo li stvari na odgovarajući način?*” „*Možemo li biti djelotvorniji i učinkovitiji?*” (Da li smo shvatili snagu ovog alata 😞)

Kohezijska politika nakon 2020-te? (1)

većina javnih investicija i dalje će biti iz ESI F

- Dio ciljeva i smjernica je utvrđen - **nove vrste problema**
- **Sve izraženiji zahtjevi za djelotvornijom i učinkovitijom vladavinom:**
 - provedba strukturnih reformi – neophodna podrška rastu
 - integrirana politika, bez *policy silosa*, preklapanja i nedosljednosti
 - rezultatima usmjereno upravljanje
 - fleksibilnost, pojednostavljena pravila i procedura
 - osnaženo i poboljšano vodstvo, naglašenija **odgovornost** za način kako se troše sredstva

Kohezijska politika nakon 2020-te? (2)

- **3 KLJUČNA PITANJA:**
 - **GDJE** investirati?
 - **KOJI** su prioriteti?
 - **KAKO** provoditi politiku?
- **Investiranje u područja koja nose najveću dodanu vrijednost** (soc. uključenost, zapošljavanje, znanje, I&R, klimatske promjene, energija i okoliš)
- Znatno jači naglasak na **problematiku migracija i globalizacije**
- **Daljnje jačanje TERITORIJALNE KOHEZIJE** –
 - Razmišljanja da se uz (prolongiranje) tematskih prioriteta **uvede i teritorijalni - jačanje integriranog urbano-ruralnog razvoja**
 - **prioritet dati projektima usmjerenim na gospodarski razvoj koji uključuju socijalne i teritorijalne elemente**

Kohezijska politika nakon 2020-te? (3)

MOGUĆE NOVINE U PROVEDBI? (neminovno, sve je teže upravljati ovako kompleksnom politikom!)

- **Jedinstven skup pravila za postojeće fondove** – osiguravanje usklađenijeg i komplementarnog investiranja i olakšavanje posla prijaviteljima
- **Revizija sustava kriterija za dodjelu sredstava** vezano za ključne izazove (demografija, nezaposlenost, socijalna uključenost, migracije, inovacije, klimatske promjene)
- **Viši iznosi sufinanciranja** – bolja ravnoteža među članicama, poticanje vlasništva u odnosu na politiku

Gdje smo tu mi nakon 2020?

Da li DOVOLJNO razmišljamo? ☹️

O koncentraciji,.. strateškim dugoročnim ciljevima, pojednostavljenjima, dugoročnim utjecajima.. integriranom PRISTUPU razvoju i.....o Slavoniji? .. .o zadržavanju mladih???

- o koliko dugoj perspektivi se razmišlja? Opčinjenost 2020-om....
- i to u okolnostima kada je **neizvjesno** da li će fokus biti „Strategija konkurentnosti” (podrška „prvacima”) ili „kohezivnosti”
- ali je **IZVJESNO** da EU ide različitim brzinama i lovljenje brzih nije moguće do 2030 i bitno dulje.

Zaključno (1)

Pogrešno bi bilo razmatrati doprinos KP isključivo u smislu bitno uvećanih investicijskih mogućnosti !

Dok su mnogi akteri na svim razinama percipirali pripreme za sudjelovanje u KP isključivo s gledišna novih izvora financiranja, stvarna vrijednost transformacije koja se odvijala nije bila prepoznata

- Za očekivati da će KP donijeti **značajnu dodanu vrijednost** ne samo regionalnoj politici, već **sveukupnom upravljanju javnim politikama**
- Razmjer ovog utjecaja ovisiti će o tome u kolikoj mjeri će donositelji odluka u HR biti sposobni rješavati ključna ograničenja s kojima je suočena provedba ESI F →

OTVORENO PITANJE – spremnost regionalne razine za preuzimanje veće uloge u planiranju korištenja EU fondova

Zaključno (2)

1. **uspješna koordinacija** razvojnih javnih politika i sustavna primjena koncepta integrirane vladavine
2. nužno definiranje, povezivanje i prilagodba sektorskih prioriteta s ciljem maksimiziranja međusektorskih učinaka i postizanja optimalne usklađenosti aktera prilikom njihove provedbe
3. **koncentracija!** ukoliko je sve prioritet, ništa nije prioritet!
4. **vrednovanje !**

.....Zaključno (3)

- Osnaživanje regionalnih i lokalnih aktera za postizanje dugoročnih razvojnih učinaka te **OSIGURAVANJE NJIHOVE ODRŽIVOSTI!**
- **Policy rasprave** ključnih donositelja odluka iz niza resora – uz primjenu quintuple helix modela
- **Razmjena rezultata i dobre prakse** korisne sudionicima i ključnim akterima uključenih u promoviranje razvojnih promjena.

Nužno daleko naglašenije promišljanje o znatno dugoročnijoj perspektivi kako dalje do i nakon 2030te

HVALA NA POZORNOSTI !

msanja@irmo.hr